

Aksiya iştirakçlarının qətiyyəti separatçılarda təşviş yaradıb

Laçın-Xankəndi avtomobil yoluна toplaşan ekoloji fəallar üçüncü aydır ki, Qarabağdakı faydalı qazıntı, xüsusilə "Qızılbulaq" qızıl və "Dəmirlı" mis-molibden yataqlarının qanunsuz istismarına etirazlarını bildirirlər. "Azərbaycan oyaqdır, sərvətinə dayaqdır!" və başqa şüarlarla ermənilər tərəfindən Qarabağ ərazisində yerüstü və yeraltı təbii sərvətlərimizin talan edilməsinin qarşısını almağa çalışırlar.

Artıq beynəlxalq ictimaiyyətə də məlumdur ki, Laçın-Xankəndi avtomobil yolunun ekoloji aksiyanın keçirildiyi ərazisindən humanitar məqsədlə və məlki əhali üçün hərəkətin sərbəstliyi mütemadi olaraq təmin edilir. Yolun hər iki istiqamətində Rusiya sülhməramlılarına və Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitesinə (BQXK) məxsus avtomobilər maneəsiz hərəkət edir.

Heç də siyasi xarakter daşımayan bu aksiya humanitar məqsədlərə xidmət edir. Belə olan halda Ermənistanda tərəfinin, xüsusən də özünü separatçılardan "baş naziri" elan edən biznesmen milyarder Ruben Vardanyanın mətbuaṭa, xarici jurnalistlərə müsahibəsində, eləcə də Moskvaya gizli səfərində etirazçıların guya Laçın-Xankəndi yolunu bağladıqları və təminat avtomobilərini buraxmadıqları ilə bağlı sərsəmləmələri reallıqdan uzaqdır.

Qarabağ separatçlarının qondarma "dövlət naziri" postunu tutan Ruben Vardanyanın Xankəndiyə qayıtması ilə bağlı məlumatlar Ermənistanda gündəm olub. Hətta "Hraparak"ın məlumatına görə, Vardanyan fevralın 13-də tabeliyindəki "rəhbər heyətin" iştirakı ilə məsləhətləşmələr keçirib. Moskvanın "mükəmməl təlimatlarla" qayıdan R. Vardanyan mövcud vəziyyəti açıqlayaraq görüləcək çox işin olduğunu söyləyib.

Onun separatçılardan rəhbər heyətinin təmsil olunan şəxslərə müxtəlif tapşırıqlar verdiyi də deyilir. Qeyd edək ki, Ermənistana KİV ötən həftə Ruben Vardanyanın Moskvaya getdiyini yazmışdı. Həmin məlumatlarda bildirildi ki, Rusyanın Qarabağa bağlı mövqeyini aydınlaşdırmaq üçün əvvəlcə Qarabağ separatçlarının başçısı Araik Arutunyan, ardınca isə Ruben Vardanyan Moskvaya yollanıb. Mətbuat bu iki şəxsin son vaxtlar yola getmədiyi və aralarındaki gərginliyin dərinləşdiyini də yazar. Ehtimal olunur ki, Moskv-

onlardan hansı ilə işləyəcəyinə tezliklə aydınlıq götirəcək.

Siyasi ekspert Elşad Həsənov bildirib ki, Ruben Vardanyan fiqurunu vurub Qarabağ lövhəsində tamamilə kənarlaşdırmaq üçün unikal şans yaranıb. Ekspertin gəldiyi qənaətə görə, Ruben Vardanyanın Xankəndidən Moskvaya getməsi Bakıya Moskva ilə danışıclar aparmaq üçün imkan yaradıb: "Fikrimcə, Azərbaycan Rusiya ilə razılığa gəlib Vardanyan layihəsinə son qoyacaq".

Nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlar, siyasi ekspertlər və analitiklər, qeyri-hökumət təşkilatının nümayəndələri erməni separatçılardan hərəkətin hüquqi baxımdan tamamilə əsassız sayırlar. Çünkü bütün dünyaya məlumdur ki, Azərbaycan torpaqlarını işgal altında saxladığı 30 il ərzində Ermənistanda Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarının yeraltı-yerüstü sərvətlərini barbarecasına talayıb, xarici şirkətləri qanunsuz şəkildə bölgəyə cəlb edib. Bu şirkətlər həm Ermənistana, həm də digər xarici ölkələrə məxsusdur. Xatırladaq ki, Azərbaycan Baş Prokurorluğunun hələ 2018-ci ildə apardığı araşdırılmala görə, Ermənistanda və digər ölkələrdə hüquqi qeydiyyatdan keçən "Vallex Group", "Base Metals", ACP, Lerna Metalurgiyai İstitute, "Teghout" və digər şirkətlər, o cümlədən Ermənistandan olan fiziki şəxslər qızıl hasilatı biznesinin təşkilində iştirak ediblər.

Erməni jurnalist Vaqram Ağacanyanın araşdırmasında da bu həqiqətlər öz əksini tapıb. Qarabağa, xüsusən də Laçın-Xankəndi yolunda ekofəalların tələblərini canlı müşahidə etməyə gələnlər də etiraf edirlər ki, erməni separatçılardan riyakarlıq edirlər. Məsələn, bir neçə gün önce Şuşada olan, 12 ölkənin nümayəndələrinin daxil olduğu beynəlxalq səyahətçilər qrupu ekoloji fəalla-

rın dinc aksiya keçirdikləri Xankəndi-Laçın yoluna gəliblər. Səyyahlar yolda heç bir blokadadan olmadığı, Ermənistandan Xankəndiyə və əks istiqamətdə avtomobilərin sərbəst şəkildə hərəkət etdiyini öz gözləri ilə görübərlər.

Qeyd edək ki, səyahətçilər səfər çərçivəsində Füzuli-Xocavənd-Şuşa-Kəlbəcər-Laçın-Zəngilan-Cəbrayıllı-Ağdam marşrutu üzrə Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş ərazilərinə səfər ediblər. Bu səfər bir daha erməni yalanlarının üzə çıxmamasına, işgaldan azad edilmiş ərazilərdəki dağıntılla, burada aparılan quruculuq-bərpa, minatəmizləmə işlərinə beynəlxalq səyahətçilərin marağının xeyli artdığını nümayiş etdirir. Xatırladaq ki, dünyanın əsas beynəlxalq səyahətçilər şəbəkələrinin - ETIC, MTP, TCC, "NomadMania" və əksəriyyəti bu klubların üzvləri olan türklərin birləşdiyi Türkiye Gəzgınlər Klubunun geniş tərkibdə heyətlərinin azad edilmiş ərazilərə sayca 6-cı səfəri idi. Qrupda hərtarixi ilə yaxından maraqlanan səyyahlar, o cümlədən səyahətlər üzrə kitabları ilə tanınan müəlliflər yer alır.

Bu səfərlər azad edilmiş ərazilərin "dark tourism" çərçivəsində tanidlamaşında müstəsnə rol oynayır. Beynəlxalq səyahətçilər 30 ilə yaxın müddətdə Ermənistanda tərəfindən talan edilən, 2020-ci ildə ağır döyüşlərin getdiyi, indi isə bərpa və quruculuq dövrünü yaşayan işğaldan azad edilmiş əraziləri gəzməklə reallıqlarla, o cümlədən dünyanın biznes və turizm elitasının diqqətini cəlb edən Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı görülen işlərlə yerində tanış olmuşlar. Müxtəlif ixtisas bölmənə aid səyyahlar jurnalıtlarla görüşlərində azərbaycanlı ekofəalların sabitliyə xidmət etdiyini, yolu bağlamadıqlarını və dinc erməni əhalisinin Xankəndiyə gedиш-gelişinə və humanitar yardım daşıyan av-

tomobilərə maneə törətmədiklərini bildiriblər.

Aksiya iştirakçılarının haqlı tələblərindən qorxuya düşərək Vardanyan kartı ilə oynayan separatçılardan yerli ermənilər azərbaycanlılarla dinc, yanaşı, sülh şəraitində yaşamağa istiqamətləndirmək əvəzinə sərhəd bölgələrində günaşırı təxribatlar törədirərlər. Dinc ermənilər müharibəyə, münaqışyə sürukləməyə çalışırlar. Aksiya iştirakçıları isə buna qarşı çıxır və birmənalı olaraq erməni silahlılarının qalıqlarının Qarabağdan çıxarılmasını tələb edirlər.

Görünən odur ki, ekofəalların keçirdiyi bu aksiya fayda verməkdədir. Belə ki, aksiya başlanğıcından Laçın-Xankəndi yolu ilə Qarabağa silah-sursat, minalar və bu kimi hərbi toyinatlı məhsullar daşınır. Mədənlərin istismarı dayandırılıb, sərvətlərimiz talan edilir. Aksiya həm də onu sübutladı ki, hər hansı xarici şirkət Qarabağda iş görmək istəyirsə, ilk növbədə, Azərbaycan hökumətinin razilığı ilə olmalıdır. Aksiya ermənilərə başa saldı ki, onlara humanitar məqsədlər üçün verilmiş Laçın yoluñdan hərbi məqsədlər üçün istifadə edə bilməzlər. Etirazlar revanşistlərin, emissarların, "muzdlu mitinq"çilərin Qarabağa gelmişin qarşısını da aldı. Gənclərin Şuşadakı mitinqi Xankəndidə və ətraf ərazilərdə yaşayan ermənilərə Ermənistana Azərbaycan bayrağı altından keçməli olduğunu anlatdı. Qarabağın erməni sakinləri gördülər ki, haqq da, ədalət də, güc də Azərbaycan tərəfindədir. Sadə erməniləri "perspektiv"lə, boş vədlərlə aldadın vardanyanların, arutyunyanların danışıqları həmişə olduğu kimi, bundan sonra da uğursuzluqla nəticələnəcəkdir.

Rəhman SALMANLI,
"Azərbaycan"